

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2006r. Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów W składzie:

Przewodniczący: SSO Wanda Czajkowska Protokolant: Marcin Piotrowski po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2006r. w Warszawie na rozprawie sprawy z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko B. B.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I. Uznaje za niedozwolone i zakazuje wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o nazwie: (...) Centrum (...) art. 14 pkt 2 o treści następującej: „Wysokość odpłatności ustala dyrektor placówki w oparciu o kalkulację kosztów bieżących. Odpłatność może ulec zmianie w ciągu roku szkolnego”.

II. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 360 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

III. Uznaje wpis tymczasowy za wpis ostateczny.

IV. Nakazuje pobranie od pozwanego na rzecz kasy Sądu Okręgowego w Warszawie kwoty 500 zł tytułem wpisu od pozwu, od którego uiszczenia powód był zwolniony.

V. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego.

SSO Wanda Czajkowska

UZASADNIENIE

Powód - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w dniu 24 marca 2005 roku wniósł pozew, w którym domagał się uznania za niedozwolone i zakazania stosowania przez pozwaną - B. B. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Centrum (...) B. B. w G., w obrocie z konsumentami, postanowienia zawartego w art. 14 pkt 2 (...) Centrum (...) w brzmieniu: „Wysokość odpłatności ustala dyrektor placówki w oparciu o kalkulację kosztów bieżących. Odpłatność może ulec zmianie w ciągu roku szkolnego”.

W ocenie powoda postanowienie zawarte w art. 14 pkt 2 (...) Centrum (...) narusza art. 385¹ § 1 k.c. i jest niedozwolonym postanowieniem umownym w rozumieniu art. 385³ pkt 20 k.c.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów sądowych według norm przepisanych.

Pozwana podała, że (...) Centrum (...) nie stanowi wzorca umownego w rozumieniu art. 384 i następných k.c. Jest tylko aktem wewnętrznym Centrum (...) i nie stanowi źródła obowiązków dla konsumentów. Wyjaśniła, że konsumenci zawierający umowę z pozwaną związani są jedynie „Regulaminem płatności za kurs języka obcego”, który nie odsyła do (...) Centrum (...). Zgodnie z pkt 5 tego Regulaminu konsumenci w każdym momencie mogą od umowy odstąpić. Natomiast prawo do negocjacji ceny, a nie jej zmiany, opiera się wyłącznie na ustalonych w umowie kryteriach, jak liczebność danej grupy szkoleniowej. Dokonana w ten sposób zmiana ceny, w ocenie pozwanej, nie ma charakteru niedozwolonej klauzuli umownej w rozumieniu art. 385³ pkt 20 k.c. a zarzut powoda odnośnie stosowania przez nią wzorca zawierającym niedozwolone postanowienia jest bezzasadny. Pozwana podała, że pod presją powoda zmieniła treść (...) Centrum (...) pomimo tego, iż nie stanowi on, według niej, wzorca umownego.

Sąd Okręgowy Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje: Pozwana - B. B., prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Centrum (...) B. B. w G. w zakresie nauczania języków obcych (zaświadczenie o wpisie do

ewidencji działalności gospodarczej, k. 10). Pozwana posługuje się w ramach prowadzonej działalności edukacyjnej (...) Centrum (...) oraz (...) Centrum (...).

Pozwana przy piśmie z dnia 21 października 2004 roku (k. 17) skierowanym do powoda (w odpowiedzi na pismo powoda z dnia 12 października 2004 roku wzywające pozwaną do złożenia informacji i dokumentów na okoliczność czy miało miejsce naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów k. 16) przedstawiła (...) Centrum (...) i udzieliła następującej informacji: „nasi klienci mogą w każdej chwili, na życzenie, mieć wgląd do statutu”, „nie zawieramy z klientami indywidualnymi żadnych umów”. W art. 14 pkt 2 (...) Centrum (...) zawarte zostało zakwestionowane przez powoda postanowienie o treści „Wysokość odpłatności ustala dyrektor placówki w oparciu o kalkulację kosztów bieżących. Odpłatność może ulec zmianie w ciągu roku szkolnego”. Na rozprawie w dniu 6 lipca 2006 roku pozwana zaś oświadczyła, że (...) Centrum (...) nie jest okazywany klientom, służy do opisu działalności strony pozwanej”.

Zakwestionowane przez powoda postanowienie zostało przez pozwaną uzupełnione i zmienione a zmiany w (...) Centrum (...) zostały wprowadzone z dniem 1 kwietnia 2005 roku, o czym pozwana poinformowała w odpowiedzi na pozew wniesionej w dniu 15 kwietnia 2005 roku. Treść tego zakwestionowanego postanowienia obecnie jest następująca: „Wysokość odpłatności ustala dyrektor placówki w oparciu o kalkulację kosztów bieżących. Regulamin płatności obowiązuje w danym roku szkolnym dla grup o określonej w nim ilości osób. W sytuacji zmniejszenia bądź zwiększenia się grupy odpłatność za kurs ulega obniżeniu, bądź czas zajęć ulega wydłużeniu. W przypadku zmniejszenia się grupy Klientowi proponuje się przejście do równoległej grupy bez zmiany warunków lub zmianę warunków uczestnictwa w kursie zgodnie z Regulaminem stanowiącym załącznik do niniejszego Statutu. Odpłatność obejmuje: a) koszty wynajmu budynku b) koszty energii elektrycznej i gazu c) koszty sprzątnięcia i bieżących napraw budynku d) koszty wynagradzania pracowników e) koszty pomocy naukowych f) koszty reklamy”.

Sąd Okręgowy Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Sąd uznał, że wzorzec ten był stosowany przez pozwaną w obrocie z konsumentami, bowiem reguluje prawa i obowiązki słuchaczy i pracowników szkoły tj. warunki dotyczące płatności za szkołę a według informacji pozwanej (k. 17) „klienci mogą w każdej chwili, na życzenie, mieć wgląd do statutu” .

Zarzut pozwanej, że (...) Centrum (...) nie jest wzorcem umownym, lecz tylko aktem wewnętrznym szkoły nie jest zatem zasadny. Zgodnie z art. 384 k.c. wzorcem umowy są w szczególności ogólne warunki umów, wzory umów,

regulaminy, a ci wobec których jest stosowany są konsumentami. W ocenie Sądu, brak wyraźnego wymienienia w ustawie (art. 384 i następne k.c.) abstrakcyjnego „odpowiednika” (...) Centrum (...) nie pozbawia go znaczenia wzorca umowy, bowiem został on ustalony przez jedną tylko stronę umowy (pозwana), jako mający wiązać także drugą stronę (konsument). Ponadto, wbrew twierdzeniom pozwanej (...) Centrum (...) określa prawa i obowiązki słuchaczy Centrum (...).

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonuje kontroli wzorca umownego na podstawie art. 479³⁶ - 479⁴⁵ k.p.c. Kontrola ta ma charakter abstrakcyjny i dotyczy wyłącznie treści postanowień zakwestionowanych we wzorcu umownym. Ocenie Sądu w niniejszej sprawie podlega zatem treść postanowienia art. 14 pkt 2 (...) Centrum (...) w brzmieniu „Wysokość odpłatności ustala dyrektor placówki w oparciu o kalkulację kosztów bieżących. Odpłatność może ulec zmianie w ciągu roku szkolnego” w zakresie czy jest ono niedozwolonym postanowieniem umownym, czy nie.

W myśl przepisu art. 385¹ k.c. za niedozwolone postanowienia umowne uznaje się postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to jednak postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W ocenie

Sądu, zakwestionowany przez powoda art. 14 pkt 2 (...) Centrum (...) nie dotyczy głównych świadczeń stron i nie jest uzgadniany indywidualnie z konsumentami, bowiem nie mają oni wpływu na jego treść a jedynie na życzenie mają do niego wgląd.

Klauzula generalna wyrażona w art. 385¹ k.c. została przez ustawodawcę uzupełniona listą niedozwolonych postanowień umownych zamieszczoną w art. 385³ k.c. zawierającą przykładowy katalog niedozwolonych klauzul umownych uznawanych za sprzeczne z dobrymi obyczajami i zarazem rażąco naruszające interesy konsumenta. Ich wspólną cechą jest nierównomierne rozłożenie praw, obowiązków i ryzyka między stronami, prowadzące do zachwiania równowagi kontraktowej. Są to takie klauzule, które jedną ze stron (konsumenta) z góry, w oderwaniu od konkretnych okoliczności, stawiają w gorszym położeniu. Wyliczenie to ma charakter niepełny, przykładowy i pomocniczy. W razie wątpliwości ciężar dowodu, że dane postanowienie nie spełnia przesłanek klauzuli generalnej spoczywa na przedsiębiorcy w myśl art. 385' § 4 k.c.

W świetle przedstawionego stanu prawnego postanowienie zawarte w art. 14 pkt 2 (...) Centrum (...) stanowi niedozwolone postanowienie umowne. Postanowienie to wypełnia bowiem dyspozycję art. 385³ pkt 20 k.c, gdyż daje uprawnienie pozwanej do określenia lub podwyższenia ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy bez przyznania konsumentowi prawa odstąpienia od niej. Postanowienie to umożliwia pozwanej swobodne podnoszenie opłat za świadczoną usługę w trakcie trwania umowy. Jest sformułowane ogólnie, nie określa w jakich okolicznościach i na jakich warunkach może dojść do zmiany umowy w tym zakresie. Daje pozwanej uprawnienia do podwyższenia opłat za naukę, które nie jest traktowane jako zmiana warunków umów, przez co konsumentowi nie przysługuje prawo odstąpienia od umowy.

Z tych względów, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że kwestionowane postanowienie wzorca umownego stosowanego przez pozwaną w obrocie z konsumentami spełnia przesłanki z art. 385' k.c, bowiem kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy i zakazał ich stosowania na podstawie art. 479⁴² k.p.c.

Pozwana po wytoczeniu powództwa zaniechała stosowania w obrocie z konsumentami uznanego za niedozwolone w niniejszej sprawie postanowienia wzorca umownego. Powód wystąpił z pozwem w dniu 24 marca 2005 roku. Pozwana dopiero w odpowiedzi na pozew wniesionej w dniu 15 kwietnia 2005 roku poinformowała o zaniechaniu stosowania zakwestionowanych przez powoda postanowień, a więc już po wytoczeniu powództwa. Wobec tego, na podstawie art. 479⁴⁰ k.p.c. zaniechanie stosowania zaskarżonego postanowienia wzorca umownego nie miało wpływu na bieg przedmiotowego postępowania.

O kosztach postępowania postanowiono stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 k.p.c.

Publikację prawomocnego wyroku zarządzono na podstawie art. 479⁴⁴ k.p.c.

SSO Wanda Czajkowska